

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. V. Maguru a sudcov JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Ladislava Górásza v právnej veci žalobcu **B. D.**, so sídlom v T., proti žalovanému **V. S.**, bývajúcemu v T., zastúpenému JUDr. M. Z., advokátom v B., **o zaplatenie 18 559 Sk**, ktorá vec je vedená na Okresnom súde Trnava pod sp.zn. 19 C 52/01, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 23. mája 2007, sp.zn. 11 Co 329/2006 v spojení s uznesením z 23. mája 2007, sp.zn. 11 Co 329/2006 a opravným uznesením z 22. augusta 2007, sp.zn. 11 Co 329/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave z 23. mája 2007, sp.zn. 11 Co 329/2006 v spojení s uznesením z 23. mája 2007, sp.zn. 11 Co 329/2006 a opravným uznesením z 22. augusta 2007, sp.zn. 11 Co 329/2006 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Trnava rozsudkom z 31. januára 2005 č.k. 19 C 52/01-74 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 18 559 Sk do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku a náhradu trov konania 4 520 Sk k rukám splnomocneného zástupcu. Konanie o vzájomnej žalobe žalovaného zastavil.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalovaného uznesením z 23. mája 2007, sp.zn. 11 Co 329/2006 jeho odvolanie odmietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil § 204 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 47 ods. 1, 2 O.s.p. Pri svojom rozhodovaní vychádzal z toho, že písomné

vyhotovenie napadnutého prvostupňového rozsudku bolo žalovanému doručované dňa 3.3.2005 a ďalší pokus o doručenie zásielky sa uskutočnil dňa 4.3.2005. Oba pokusy o doručenie do vlastných rúk boli bezvýsledné. Zásielku považoval za doručенú dňom 7.3.2005 a za posledný deň 30 dňovej lehoty na možnosť podania odvolania považoval stredu 6.4.2005. Keďže žalovaný podal odvolanie až dňa 15.4.2005, jeho odvolanie ako oneskorene podané v zmysle § 218 ods. 1 písm.a/ O.s.p. odmietol. Poukázal aj na to, že žalovaný si zásielku prevzal až dňa 21.3.2005. Na dopyt súdu, či sa v dňoch 3.3.2005 a 4.3.2005 zdržiaval v mieste svojho bydliska žalovaný oznámil, že vlastní chalupu v katastrálnom území D. (o vlastníctve predložil list vlastníctva) a v uvedené dni sa zdržiaval tam. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že okolnosť zdržiavania sa žalovaným mimo miesta jeho bydliska v čase doručovania nebola bezpečne preukázaná (zostala len v rovine tvrdenia žalovaného, na ktoré nebol predložený žiadny dôkaz) a s ohľadom na obsah príslušnej doručky v spise nevznikol dôvod pochybovať o tom, že by pošta pri doručovaní tejto zásielky nezachovala zákonný postup a preto bolo treba usudzovať o doručení zásielky uložením. V danom prípade išlo o špecifickú situáciu, keď žalovaný výslovne tvrdil, že sa zdržiaval práve iba v dňoch doručovania mimo miesta svojho bydliska. Za tejto situácie mu nič nebránilo fakticky si prevziať zásielku aj skôr a nie až 21.3.2005. Odvolací súd umožnil žalovanému poskytnúť dôkazy, z ktorých by vyplývalo, že sa skutočne v čase doručovania rozsudku v mieste bydliska nezdržiaval. Túto možnosť však žalovaný nevyužil. Jeho schopnosť doložiť tvrdenia len čestným prehlásením nepovažoval odvolací súd za uspokojivý dôkaz z dôvodu javenia sa tohto dôkazu ako účelového. Uznesením z 23. mája 2007 sp.zn. 11 Co 329/2006 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania 753 Sk k rukám advokáta. Uznesením z 22. augusta 2007 sp.zn. 11 Co 329/2006 s poukazom na ustanovenie § 164 O.s.p. opravil zrejme nesprávnosti v písomnom vyhotovení svojho rozhodnutia.

Proti uvedeným uzneseniam odvolacieho súdu podal dňa 31. augusta 2007 dovolanie žalovaný, ktorý ich navrhol zrušiť a vec žiadal vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z toho, že rozhodnutie o odmietnutí odvolania, bolo vydané v konaní postihnutom vadou uvedenou v § 237 písm.f/ O.s.p. Súd mu odňal možnosť konať tým, že ním včas podané odvolanie odmietol, hoci pre takýto procesný postup nemal zákonný dôvod. Pri doručovaní rozhodnutia súdu prvého stupňa totiž nebol dodržaný zákonný postup v zmysle ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p., nakoľko on sa počas doručovania predmetnej zásielky a jej uloženia na pošte v mieste doručovania nezdržiaval, bol na chate. Poukázal aj

na tú skutočnosť, že so žalobcom je vo viacerých súdnych sporoch, ktoré navrhoval spojiť na spoločné konanie. Vytýkal odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci.

Žalobca vo svojom vyjadrení nepovažoval za vhodné posudzovať obsah dovolania spočívajúci v procesných dôvodoch a preto ponechal vec na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr to, či jeho opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak sa ním napáda zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.), alebo potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm.a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm.b/ O.s.p.), alebo ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia, alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm.c/ O.s.p.).

Žalovaným je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o odmietnutí jeho odvolania a preto dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., či len na skúmanie existencie vady dovolateľom priamo namietanej (§ 237 písm.f/ O.s.p.), ale sa komplexne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia

procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej, alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). So zreteľom na dovolateľom tvrdenú procesnú vadu, zameral sa osobitne na otázku splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup, odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia, treba považovať aj vydanie uznesenia o odmietnutí odvolania podľa § 218 ods. 1 písm.a/ O.s.p. v prípade, že podmienky pre takýto procesný postup súdu neboli splnené.

V prejednávanej veci dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania vychádzal jednak z ustanovenia § 47 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého do vlastných rúk treba doručiť písomnosti, pri ktorých tak ustanovuje zákon a iné písomnosti, ak tak nariadi súd, jednak z ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku do troch dní od uloženia nevyzdvihne, považuje sa posledný deň tejto lehoty za deň doručenia, i keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Zákonná konštrukcia umožňujúca náhradné doručenie v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia vychádza z toho, že adresát sa v dobe doručenia (t.j. v konkrétny deň) skutočne zdržuje v mieste doručenia a má tak možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať, či vyzdvihnúť.

Pri doručovaní súdu poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielajúcejmu súdu. Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení, vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2

O.s.p., osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručení uvedené. Pokiaľ doručenie neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované poštou, navrhnuť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval z dôvodu, že účastník konania nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je osvedčené. Preto záver súdu o účinnom náhradnom doručení bude možný len vtedy, ak bude zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval.

V preskúmvanej veci je z obsahu doručenia pripojenej k č.l. 77 spisu zrejmé, že obsahuje len údaje o tom, že neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný dňa 3.3.2005, opakované doručenie bolo vykonané 4.3.2005 a zásielka bola uložená na pošte 7.3.2005. Okolnosť, že žalovaný sa v mieste doručenia zdržoval, doručenie nepotvrzuje (neosvedčuje), pretože žiaden takýto údaj na nej uvedený nie je (doručenie neobsahuje predtlač so slovami „hoci sa v mieste doručenia zdržuje“).

Žalovaný v odvolacom konaní zákonné doručenie prvostupňového rozhodnutia namietal, a preto bolo povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie tejto okolnosti. Jeho právne závery však nie je možné považovať za vecne správne.

Dovolací súd poukazuje na to, že „právo na súd“, ktorého jedným z aspektov je právo na prístup k súdu nie je absolútne a podlieha určitým obmedzeniam, najmä pokiaľ ide o podmienky prípustnosti opravného prostriedku. Tieto obmedzenia však nesmú zamedziť alebo obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom alebo v takej miere, že by uvedené právo bolo zasiahnuté v samej svojej podstate. Takéto obmedzenia nebudú zlučiteľné s článkom 6 ods. 1 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd, ak nesledujú legitímny cieľ, alebo ak neexistuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a cieľom, ktorý má byť dosiahnutý (viď H. proti Slovenskej republike – právo na prístup k súdu).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad

a používanie zákonných ustanovení procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Preto aj všeobecný súd je povinný vykladať a používať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (O.s.p.) v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť základné právo na súdnu ochranu bez zákonného podkladu. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že všeobecné súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O.s.p.).

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte však pre záver o nesplnení podmienok konania nestačí iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností.

Pokiaľ teda všeobecný súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (viď nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 119/07).

Z uvedeného je zrejmé, že v danom prípade nebol zachovaný zákonný postup určený ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p., len v prípade dodržania ktorého môže byť na pošte uložená zásielka považovaná za doručeníu. Žalovaný, ktorému mala byť zásielka s prvostupňovým rozhodnutím doručená do vlastných rúk, sa v mieste doručenia v čase doručovania uvedenej písomnosti nezdržoval, preto nedošlo k platnému doručeniu tejto písomnosti. Následne nemožno vychádzať z fikcie doručenia rozhodnutia uplynutím tretieho dňa od jeho uloženia a odvolanie žalovaného, ktoré tento podal osobne 15.4.2005 (č.l. 78 spisu) bolo podané včas, v zákonom stanovenej lehote. Pokiaľ preto odvolací súd jeho opravný prostriedok odmietol ako oneskorene podaný, odňal mu možnosť pred súdom konať (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. je vždy zo zákona dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu, vydanému v konaní touto

vadou postihnutom. Zároveň je tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (vrátane súvisiaceho rozhodnutia o trovách konania a opravného uznesenia) vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takom konaní nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to napadnuté uznesenia odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O.s.p).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. mája 2008

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :